

כחצות הלילה יצאה ההלויה כשמטת הגאון רבי שניאור זלמן נישאה על כתפי גדולי חכמי וחסידיו ירושלים, כשרבבות בני העיר צועדים שפופי ראש ועל גבם גדולי העיר בראשות הגאון הישיש רבי שמואל סלנט והגאון רבי אליהו רבינוביץ-תאומים, „האדר”ת” וכל רבני העיר. לפי צוואת הגאון לא נישאו עליו כל הספדים. מלבד הגאון ר' שאול חיים גאב”ד דובראוונא שבקול חנוק מדמעות ביקש מאתו מחילה בשם כל העיר. הוא הזכיר לקהל כי גם הגאון ר' עקיבא איגר ציוה שלא להספידו וחתנו החתם סופר קרא את הפסוק: הפכת מספדי למחול לי, כלומר, שתחת לשאת דברי הספד צריך לבקש מחילה שאשיב על דבריו¹. כשהכניסו את גופו הקדוש לקבר, אמר הגרי”ח זוננפלד: אמנם אין להספידו אך דעו את מי מכניסים, מי שהי’ בקי בבבלי, ירושלמי, מדרשים ספרא ספרי וכו’ וכו’⁵.

למרות צוואתו, לא יכלו אנשי ירושלים להמנע מהספד. וליום השלשים נערכו הספדים בהם נקרא קהל ירושלים לפשפש במעשיו עקב האסון הגדול שפקד ה’ את עמו. בבית הכנסת חב”ד נשא עליו דברי נהי והספד, הגאון רבי יעקב אורנשטיין, שנוכח האיסור להספידו דיבר בלשון משל ומליצה. סיפר על בן יחיד שנולד להוריו לעת זקונים, תיאר את מעלותיו המרובות ואת השמחה הגדולה ששררה בקרב הוריו ומשפחתו, והנה נהפכה השמחה לתוגה כאשר בן הזקונים יפה התואר וגדול הכשרון מת בעודו באבן, ויגדל הכאב פי כמה... וכך בשפה מליצית עמד על האסון ועל האבדה הגדולה לישראל בהלקח ממנו קדוש השם וצבי תפארתו. וכל הקהל ממרר בבכי רב⁶. גם על קברו נערך הספד ע”י הגאון ר' יוסף חיים זוננפלד והגאון ר' מנחם נתן אויערבוך בעל „אורח נאמן”⁷.

באותו יום נקראו בני ירושלים להתאסף לעצרת נהי בבית הכנסת הגדול „בית יעקב” לשמוע דברי מספד ותמרורים מפי המגיד דמתא רבי אברהם אבא סנדרוביץ: